

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

**VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS**
avaliku teabe asjas nr. 2.1-3/20/994

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni peainspektor
Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	30.04.2020 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	17.03.2020 (registreeritud inspektsioonis 18.03.2020)
Teabevaldaja	Jõelähtme Vallavalitsus aadress: Postijaama tee 7, Jõelähtme küla, 74202 Harjumaa e-posti aadress: kantselei@joelahtme.ee
Teabevaldaja vastutava isik	Vallasekretär
Vaide esitajad (teabenõudja)	Serenda & Ko OÜ aadress: Aia 17a/Uus 20a-6, Tallinn OÜ Dorival Group Aadress: Sõpruse pst 22-1, Tallinn Eraisik Aadress: XXXXXX xxx x-x, XXXXXXXX XXXX, XXXXXXXX XXXX
Vaide esitajate esindaja	Tiia Born Geboren OÜ e-post: XXXXXXXX@XXXXXX.XXX

RESOLUTSIOON:

avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, § 51 lõike 1 punktide 3 ja 4, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 2 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹ lõike 4 alusel

1) Teen vaideotsuse vaie rahuldada vaie.

2) Teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse vaadata uuesti läbi vaide esitajate 13.02.2020 pöördumise teabenõuete osa ning:

a) väljastada teabenõude punktis 1 soovitud vallavara võõrandamise haldusaktid või juhatada vaide esitajad dokumendiregistris avalikustatud dokumentide

juurde, kas edastades lingid konkreetsetele dokumentidele või selgitades kuidas dokumendiregistrist on võimalik soovitud dokumente leida. Juhul kui vallavalitsusel ei ole arusaadav, milliseid dokumente vaide esitaja soovis, siis tuleb vallavalitsusele teabenõude täpsustamiseks võtta vaide esitajatega ühendust;

b) selgitada teabenõude punktis 2 soovitud Jõelähtme valla ja arendajate vahel sõlmitud detailplaneeringu järgsete teede ja – rajatiste väljaehitamise kohustuse üleandmise lepingute osas perioodil mai 2016 – detsember 2019 välja, kui palju inspeksioonile edastatud dokumentide loetelust (79 dokumendist) sisaldavad vaide esitaja poolt soovitud teavet. Juhul kui selliseid dokumente on palju ja vallavalitsus keeldub teabenõude täitmisest suure mahu tõttu, siis tuleb vaide esitajatele selgitada, milles suur maht seisneb ja kuidas see takistab asutusele pandud ülesannete täitmist.

3) Määrán ettekirjutuse täitmise tähtajaks 15. mai 2020.

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspeksioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kuivõrd käesoleva otsusega rahuldati vaie täielikult, saab **vaide esitaja** 30 päeva jooksul pöörduda halduskohtusse üksnes juhul, kui Andmekaitse Inspeksioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

Teabevaldaja saab ettekirjutuse (üalloodud punkt 2) vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:

- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspeksiooni peadirektorile või
- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas valet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS:

Kui teabevaldaja jätab Andmekaitse Inspeksiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspeksioon pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks. (AvTS § 10 lõiked 1 ja 4, § 53 lõige 1).

SUNNIRAHA HOIATUS:

Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspeksioon ettekirjutuse adressaadile avaliku teabe seaduse § 51 lõike 3 alusel:

Sunniraha 2000 eurot.

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui adressaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. 13.02.2020 esitasid vaide esitajad Jõelähtme Vallavalitsusele pöördumise, mis sisaldas nii selgitustaotlust kui teabenõuet.

2. 26.02.2020 vastas Jõelähtme Vallavalitsus vaide esitajate pöördumisele, kuid ei väljastanud soovitud dokumente, vaid selgitas, et Pumbajaama tee 1, 3, 5 ja 1a võõrandamiseotsused on leitavad Jõelähtme valla avalikust dokumendiregistrist, mis on kättesaadav valla veebilehel www.joelahtme.ee ning et kuna soovitud lepinguid on kümneid, siis pakkus vallavalitsus võimalust lepingutega kohapeal tutvuda, paludes eelnevalt aeg kokku leppida.

3. Vaide esitajad leidsid, et Jõelähtme Vallavalitsus on õigusvastaselt jätnud nende teabenõude täitmata ja esitasid Jõelähtme Vallavalitsuse tegevuse peale teabenõude täitmata jätmisel vaide

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Faktilised asjaolud

1. 13.02.2020 esitasid SERDNA & Ko OÜ, OÜ Dorival Group ja Erasik (edaspidi – teabenõudjad) Jõelähtme Vallavalitsusele selgitustaotluse koos teabenõudega (lisa 1).

Jõelähtme Vallavalitsuselt nõuti teavet Pumbajaama teel asuvate kinnistute võõrandamise kohta. Lisaks paluti Jõelähtme Vallavalitsusel väljastada Jõelähtme valla ja arendajate vahel sõlmitud detailplaneeringu järgsete teede ja – rajatiste väljaehitamise kohustuse üleandmise lepingud perioodil mai 2016 – detsember 2019 (juurdepääsupiiranguga osa katta). Lepingud on vajalikud saamaks aru, et arendajaid on koheldud võrdselt ja proportsionaalselt.

Jõelähtme Vallavalitsusel paluti teabenõude täitmiseks saata teabenõudjatele e-posti teel vastavad valla vara käsutamist puudutavad haldusaktid või viidata asukohale valla dokumendiregistris, kui juurdepääsu dokumentidele pole piiratud, kohustuste üleandmise lepingud paluti saata teabenõudjatele e-posti teel.

2. Teabenõude esitajatele vastati 26.02.2020 (lisa 2 – p 4), et Pumbajaama tee 1, 3, 5 ja 1a võõrandamiseotsused on leitavad Jõelähtme valla avalikust dokumendiregistrist, mis on kättesaadav valla veebilehel www.joelahtme.ee.

Vastuskirja p 6 märgiti, et Teie poolt viidatud perioodil on Jõelähtme vald sõlminud kümneid sellekohaseid lepinguid. Avalike ülesannete täitmiseks sõlmitud lepingud on üldjuhul 2 avalikud. Kuna nimetatud lepingud sisaldavad eraisikute kontaktandmeid, siis nimetatud kontaktandmete osas on kohalikul omavalitsusel kohustus lepingud tunnistada ametkondlikult kasutatavaks. Arvestades lepingute rohkust, siis võimaldame Teil nendega tutvuda Jõelähtme vallamajas kohapeal. Sellisel juhul on võimalik Teid huvitavad dokumendid välja printide või neist koopia teha ning üle kontrollida, et kolmandate isikute seadusega kaitstud andmed saavad kinni kaetud. Kohapeal tutvumiseks palume kokku leppida sobiv aeg vallasekretär Leho Kurega. Õiguslikud põhjendused

3. Teabevaldaja on teabenõude täitmisel/täitmisest keeldumisel rikkunud teabenõudjate õigust saada avalikuks kasutamiseks mõeldud teavet ning on andnud teadvalt ebaõigeid andmeid valla poolt sõlmitud lepingute kohta.

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 3 lg 1 kohaselt on avalik teave mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Sama paragrahvi lõike 2 kohaselt saab avalikule teabele juurdepääsu piirata üksnes seaduses sätestatud korras. Juurdepääsupiirangud on ära toodud AvTS §-s 35 ning valdkondade eriseadustes.

4. AvTS § 18 lg 1 sätestab, et teabenõue täidetakse viivitusega, kuid mitte hiljem kui viie tööpäeva jooksul. Juhud, millal on võimalik teabenõude täitmisest keelduda on sätestatud AvTS §-s 23. AvTS § 23 lg 3 sätestab, et teabevaldaja teeb teabenõude täitmisest keeldumise koos

põhjendusega teabenõudjale teatavaks viie tööpäeva jooksul.

AvTS § 17 lg 1 kohaselt teabevaldaja täidab teabenõude teabenõudja poolt soovitud viisil, väljastades teabe teabenõudes märgitud elektronpostiaadressil.

AvTS § 9 lg 2 p 8 kohustab teabevaldajat mitte andma teadvalt eksitavat, tegelikkusele mittevastavat või ebaõiget teavet ning kontrollima kahtluse korral väljastatava teabe õigsust ja vastavust tegelikkusele. Teadvalt ebaõige avaliku teabe andmine on karistatav AvTS § 54¹ alusel.

5. Teabevaldaja 26.02.2020 vastust, et Pumbajaama tee 1, 3, 5 ja 1a võõrandamiseotsused on leitavad Jõelähtme valla avalikust dokumendiregistris, mis on kättesaadav valla veebilehel www.joelahtme.ee, ei saa lugeda kohaseks teabenõude täitmiseks.

Teabevaldajal tuli saata teabenõude esitajatele e-posti teel vastavad (siin: Pumbajaama tee 1, 3, 5 ja 1a kinnistute) valla vara käsutamist puudutavad haldusaktid või viidata asukohale valla dokumendiregistris.

6. Jõelähtme Vallavalitsuse 26.02.2020 vastuses väidetakse, et Jõelähtme vald on sõlminud arendajatega perioodil mai 2016 – detsember 2019 kümneid detailplaneeringu järgsete teede ja –rajatiste väljaehitamise kohustuse üleandmise lepinguid.

AvTS § 12 lg 1 p 3 kohaselt dokumendiregistris registreeritakse sõlmitud lepingud nende allkirjutamisele järgneval tööpäeval. Seega saavad teabenõudjad eeldada, et lepinguid registreeritakse nõuetekohaselt.

Jõelähtme valla dokumendiregistris nähtuvalt on küsitud lepinguid üheksa - 2016.a sõlmitud kaks sellist lepingut juriidiliste isikutega, 2017.a neli eraisikutega ja kaks juriidiliste isikutega, kusjuures 2018.a ei ole sõlmitud mitte ühtegi lepingut ning 2019.a üks leping juriidilise isikuga – seega pole tegu kümnete lepingutega ja teabenõudjatele on antud eksitavat, tegelikkusele mittevastavat ebaõiget teavet.

Nähtuvalt Jõelähtme valla dokumendiregistris on Jõelähtme vald sõlminud:

07.09.2016 Kama Grupp ASiga detailplaneeringu järgsete teede ning tehnovõrkude jarajatiste väljaehitamise kohustuse üleandmise lepingu nr 2-10.12/13-2016;

18.10.2016 HKScan Estonia ASiga; Lunden Eesti Kinnisvara OÜ-ga detailplaneeringu järgsete teede ning tehnovõrkude ja –rajatiste väljaehitamise kohustuse üleandmise lepingu nr 2-10.12/20-2016;

02.03.2017 N.A.-ga detailplaneeringu järgsete teede ning tehnovõrkude ja –rajatiste väljaehitamise kohustuse üleandmise lepingu nr 2-10.12/2-2017;

02.03.2017 Eesti Traat OÜ-ga detailplaneeringu järgsete teede ning tehnovõrkude ja -rajatiste väljaehitamise kohustuse üleandmise lepingu nr 2-10.12/3-2017;

19.06.2017 L.P-ga detailplaneeringu järgsete teede ning tehnovõrkude ja -rajatiste väljaehitamise kohustuse üleandmise lepingu nr 2-10.12/15-2017;

28.06.2017 P.P-ga detailplaneeringu järgsete teede ning tehnovõrkude ja -rajatiste väljaehitamise kohustuse üleandmise lepingu nr 2-10.12/16-2017;

15.08.2017 R.V-S. ja O.V-ga detailplaneeringu järgsete teede ning tehnovõrkude ja -rajatiste väljaehitamise kohustuse üleandmise lepingu 2-10.12/12-2017;

02.11.2017 Karker OÜ-ga; N.L-ga, M.A-ga detailplaneeringu järgsete teede ning tehnovõrkude ja -rajatiste väljaehitamise kohustuse üleandmise lepingu 2-10.12/17-2017;

06.03.2019 Loo Invest OÜ-ga detailplaneeringu järgsete teede ning tehnovõrkude ja –rajatiste väljaehitamise kohustuse üleandmise lepingu 2-10.12/3-2019

Teabenõudjad palusid detailplaneeringu järgsete teede ja –rajatiste väljaehitamise kohustuse

üleandmise lepingute saatmisel juurdepääsupiiranguga osa katta. Kuna AvTS § 35 lg 1 p 12 ei laiene juriidiliste isikute kontaktandmetele, siis tulnuks teabevaldajal katta ainult füüsiliste isikute isikuandmed. Teabevaldaja on kõnealusele teabenõudele vastates eksinud ennekõike AvTS § 9 lg 2 p 8, § 17 lg 1 ja § 18 lg 1 (§ 23) sätestatu osas.

Teabenõude täitmisel on teabevaldaja jätnud täitmata kõikvõimalikke menetlusnõudeid, millega on rikkunud vaide esitajate juurdepääsuõigust üldiseks kasutamiseks mõeldud teabele, püües sellega ka igapäevase kontrolli võimalust avalike ülesannete täitmise üle. Seejuures tõusetus dokumendiregistri pidamise osas paratamatult küsimus - miks ei ole valla ja juriidiliste isikute vahelised lepingud kättesaadavad kui alus juurdepääsupiiranguks puudub.

Lähtudes eeltoodust palume:

Teha Jõelähtme Vallavalitsusele ettekirjutus: - väljastada vaide esitajatele e-posti teel Jõelähtme vallas Pumbajaama tee 1, 3, 5 ja 1a võõrandamiseotsused või viidata asukohale valla dokumendiregistris;

- väljastada vaide esitajatele e-posti teel Jõelähtme valla ja arendajate vahel sõlmitud detailplaneeringu järgsete teede ja –rajatiste väljaehitamise kohustuse üleandmise lepingud perioodil mai 2016 – detsember 2019 (juurdepääsupiiranguga osa katta).

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Esitasite järelepärimise vaidemenetluses, milles soovisite 13. aprilliks 2020 vastuseid erinevatele küsimustele. Arusaadavuse tagamiseks on alljärgnevalt vastused ära toodud koos küsimustega.

1. Palun selgitage, kuidas teabenõudja peaks ainult dokumendiregistri lingi kaudu leidma soovitud dokumendid, kui pole ühtegi viidet/selgitust, mille järgi dokumenti otsida?

Vallavalitsuse 26.02.2020 vastuses viidati, et Pumbajaama tee 1, 3, 5 ja 1a kinnistute võõrandamise otsused on kättesaadavad valla avalikust dokumendiregistris. Seega juhendati teabenõudjaid avaliku dokumendiregistrini. Nimetatud dokumendiregistri paremas ülemises nurgas on üldotsingu lahter, kuhu saab sisestada erinevaid otsingusõnu. Näiteks otsingusõnade „pumbajaama tee“ või „vallavara võõrandamine“ sisestamisel annab andmebaas otsingutulemused, milliste hulgast on võimalik leida teabenõudjaid huvitavad otsused.

Samuti selgitati aadressi täpsusega teabenõudjatele, millised kinnistud antud asukohas on Jõelähtme vald võõrandanud.

2. Miks ei edastatud teabenõudjatele täpseid linke soovitud dokumentidele?

Küsimuste kogum, mis vallavalitsusele esitati oli järgmine: Palume teavet, milliste kinnistute osas Pumbajaama teel oli Jõelähtme vald omanik 19.05.2016. seisuga. Kas vastavate asjaolude esinemist võeti arvesse arendajatele kohustuste panemisel, kui mitte, siis palun tuua vastavad põhjendused. Millised olid need erandlikud asjaolud, mille tõttu arendajaid kohustati teehituseks ka planeeringuvälisel alal. Kas ja millised kinnistud Pumbajaama teel on Jõelähtme vald tänaseks võõrandanud - palume saata teabenõude esitajatele e-posti teel vastavad vallavara käsutamist puudutavad haldusaktid või viidata asukohale valla dokumendiregistris, kui juurdepääsu dokumentidele pole piiratud.

Nagu eeltoodust nähtub, siis ei ole võimalik üheselt aru saada, milliste dokumentide edastamist teabenõudjad soovivad. Kas kinnistute võõrandamise otsuseid, mis on tehtud peale 19.05.2016 või kõiki otsuseid. Kas vallavara käsutamist puudutavate haldusaktina võidakse silmas pidada Jõelähtme vallavara valitsemise korda, mis on üldse üldakt ja kättesaadav riigiteataja

vahendusel. Kas soovitakse teavet, millised Pumbajaama teelt juurdepääsetavad kinnistud vald on võõrandanud (informatsioon, mis sai neile vastus tekstis edastatud) või soovitakse volikogu otsuseid kinnistute võõrandamise kohta, vallavalitsuse korraldusi enampakkumiste läbiviimise kohta või enampakkumise tulemusi fikseerivaid protokolle. Arvestades, et mõned eelmises lauses nimetatud otsused või protokollid on vormistatud aastaid tagasi, siis ei pruugi neid olla üldse säilinud. Juhul kui üritada sisustada teabenõudjate küsimusi tulenevalt nende eesmärgist, milleks on vabaneda valla eest võetud kohustusest Pumbajaama tee mustkattega välja ehitamiseks, siis ilmselt võiks neil olla huvi tutvuda valla poolt müüitud kinnistute võõrandamise lepingutega, et saada ülevaade, kas ja milliseid kohustusi võid vald võtta ostjate ees või panna ostjatele kinnistu ostu-müügi lepingu sõlmimisel. Nii või teisiti ei pane AvTS teabevaldajale kohustust ära arvata, milliseid dokumente teabenõudja soovib või kohustust igaks juhuks saata kõikvõimalikud erinevad dokumendid, mis teabevaldaja hinnangul võiksid teabenõudjaid huvitada aga mida nad küsinud pole. Teabenõudjad ei ole vahepealsel ajal ka oma soove täpsustanud sõltumata sellest, et vallavalitsuse vastuses tehti ettepanek leppida dokumentidega tutvumiseks aeg kokku.

3. Palun edastada inspeksioonile vaide esitajate poolt soovitud otsuste täpsed asukohad dokumendiregistris või metaandmed, mille kaudu dokumendid on leitavad?

Edastame oma vastusega 4 vallavolikogu otsust, millega otsustati Pumbajaama tee 1, 3, 5 ja 1a võõrandamised. Juhul kui inspeksiooni hinnangul soovisid teabenõudjad mingisuguseid teisi dokumente või lisaks saadetavatele veel juurde muid dokumente, siis palun täpsustada, milliseid täpselt. Samuti palun arvestada, et kui inspeksiooni hinnangul tuleb väljastada mistahes eelnimetatud kinnistute võõrandamist puudutavad dokumendid, siis kulub nende komplekteerimiseks tunduvalt rohkem aega, kuna see eeldab ka ajamahukat arhiivi käsitsi läbivaatamist olukorras, kus enamus ametnikke on tulenevalt eriolukorrast kodukontorites.

4. Jõelähtme Vallavalitsus keeldus vaide esitajate poolt soovitud lepingute väljastamisest põhjusel, et lepinguid on kümneid (vaide esitajad leidsid selliseid lepinguid 9)? Palun edastada nimekiri vaide esitaja poolt soovitud lepingutest.

Lisame nimekirja vastusele. Detailplaneeringu menetluse käigus lepatakse detailplaneeringust huvitatud isikutega avalikult kasutatava tee ja infrastruktuuri ehitamises kokku erinevatel menetlusetappidel. Paljuski sõltub see konkreetsest planeeringust ja konkreetsest vajadusest. Kui planeeringuga ei kavandata uusi avalikult kasutatavaid teid või tehnovõrke, puudub ka vajadus selles kokku leppida. Samas võib ka planeeritavate objektide staatus muutuda, kui koostamise käigus muutub planeeringu lahendus. Reeglina lepatakse avalike teede ja infrastruktuuride väljaehitamises kokku nii detailplaneeringu algatamise, vastuvõtmise kui kehtestamise faasis, sõltuvalt konkreetsetest ja üldjuhul konkreetsele detailplaneeringu menetlusele omastest asjaoludest.

5. Millised füüsiliste isikute isiklikke kontaktandmeid juriidiliste isikutega sõlmitud lepingud sisaldavad?

Ei saa küsimusest aru või ei mõista selle konteksti. Teabenõudjad soovisid arendajatega sõlmitud lepinguid. Arendajatena tuleb antud kontekstis mõista nii füüsilisi kui juriidilisi isikuid. Nagu vallavalitsuse vastuses teabenõudjatele mainiti, siis avalike ülesannete täitmiseks sõlmitavad lepingud on üldjuhul avalikud, v.a juhul kui neis sisalduvad füüsiliste isikute andmed (silmas on peetud kontaktandmeid nagu isiklik e-posti aadress või telefoni number) või ärisaladusi. Detailplaneeringu järgsete avalikult kasutamiseks mõeldud infrastruktuuri kohustusi reguleeritakse Jõelähtme vallas ka lepingutes, mille põhisisuks on detailplaneeringu tehniline koostamine. Sellisel juhul leitakse detailplaneeringu tehniline koostaja riigihanke teel, kuid hankeleping sõlmitakse kolmepoolselt: Jõelähtme vald tellib detailplaneeringu tehnilise koostamise, pakkuja võtab kohustuse detailplaneering tehniliselt koostada, detailplaneeringu

koostamise algatamist taotlenud isik (võib olla nii juriidiline kui ka füüsiline isik) võtab kohustuse pakkuja ees tasuda detailplaneeringu tehnilise koostamise eest ja valla ees kohustuse korraldada omavahenditest detailplaneeringuga kavandatavad avalikuks kasutamiseks mõeldud teed, tehnovõrgud ja haljastuse. Viimasel juhul kuulub lepingu juurde pakkuja poolt esitatud pakkumus, mis võib sisaldada ärisaladusi ja samuti võib selline leping sisaldada füüsilise isiku kontaktandmeid, mis tuleks tunnistada ametkondlikuks kasutamiseks AvTS § § 35 lg 1 p 12 kohaselt. Näitlikkuse mõttes lisame oma vastusele lepingu, mis sõlmiti 2016. aasta aprillis Serenda & Ko OÜ, OÜ Dorival Group, Erasik, OÜ Kolmas Tee Projekt ja Jõelähtme valla vahel. Leping sisaldab erinevaid andmeid, millest osad jäävad AvTS § § 35 lg 1 p 12 kaitse alla ja osa mitte. Lepingu objekt, mis reguleerib avalike ülesannete täitmist, on aga avalik.

6. Kas kõik juriidiliste isikutega sõlmitud lepingud sisaldavad füüsiliste isikute isiklike kontaktandmeid? Juhul kui kõik juriidiliste isikutega sõlmitud lepingud ei sisalda füüsiliste isikute isiklike kontaktandmeid, siis miks ei väljastatud neid vaide esitajatele või ei võimaldatud dokumendiregistri kaudu juurdepääsu?

Kõik lepingud, mille edastamist paluti, ei sisalda füüsiliste isikute andmeid. Neid lepinguid on liiga palju ja nende läbitöötamine võtab liiga palju aega, et tühekaupa välja sorteerida, milliseid saab edastada olemasoleval kujul ning millistes olevad andmed tuleb kinni katta. Andmete kinni katmiseks tuleks nad välja printida, andmed kinni katta ja uuesti skaneerida. Või leida mingisugune tehniline võimalus andmete kinni katmiseks. Igal juhul tuleks rohkearvuliste dokumentidega teha rohkesti tööd ja seda erinevate ametnike poolt. See ei ole iseenesest võimatu, kuid selleks peaks teabenõudjatel olema väga selge ja põhjendatud huvi. Antud teabenõude puhul ei olnud tegemist uuriva ajakirjandusega või kodanikuõiguste ja avaliku võimu läbipaistvuse nimel tegutseva mittetulundusühinguga, kes neid dokumente soovis. Tegemist on kolme maaomanikuga, kes soovivad oma kinnistuid jagada kruntideks ning selle arvelt rikastuda ilma, et peaks panustama nende samade kruntide teenindamiseks vajalike teede ja infrastruktuuri väljaehitamisse sellises ulatuses nagu detailplaneeringu algatamise hetkel detailplaneeringu koostamisest huvitatud isikute ja kohaliku omavalitsuse vahel kokku lepitati. Sealjuures ei keeldunud vallavalitsus kinnisvaraarendajatele nende poolt soovitud lepinguid lihtsalt väljastamast, vaid selgitas, et lepinguid on palju ning seetõttu saab nendega tutvuda kohapeal ning vajadusel saab soovitud dokumentidest koopiad teha. Kuna ka kohapeal kulub nende dokumentidega tutvumiseks ja nende läbitöötamiseks arvestatav hulk aega, siis sai ka palutud eelnevalt aeg selleks kokku leppida. Teabenõudjad ei ole vallavalitsusega kontakteerunud sellise kokkusaamise küsimuses, samuti pole nad ka kuidagi täpsustanud või konkretiseerinud oma teabe saamise soovi.

7. Miks ei võimaldata dokumendiregistri kaudu juurdepääsu näiteks 06.03.2019 Loo Invest OÜ-ga sõlmitud lepingule nr 2-10.12/3-2019? Dokumendiregistrist ei nähtu, et sellele lepingule oleks kehtestatud juurdepääsupiirang.

Tegemist on tehnilise tõrkega, mille väljaselgitamisega tegeleme. Oleme tõstatatud küsimuses kontakteerunud oma teenuse pakkujaga. Küsitud leping ei sisalda juurdepääsupiiranguga teavet.

8. Palun edastada eelnimetatud lepingu koopia ka Andmekaitse Inspeksioonile. Kui leping sisaldab siiski ka piiranguga andmeid, palun see lepingus ära märkida.

Edastame küsitud lepingu oma vastusega.

Täiendavalt selgitame, et Serenda & Ko OÜ, OÜ Dorival Group ja Erasik 14.02.2020 teabenõue oli segaselt formuleeritud ja laialivalguv. Lisaks sisaldas see endas nii teabenõuet, selgitustaotlust, ettepanekuid lepingulistel läbirääkimistel ja pooleli olevas detailplaneeringu menetluses. Vallavalitsus vastas eelnimetatud pöördumisele 26.02.2020 oma parimate võimete

kohaselt. Oleme jätkuvalt seisukohal, et kõigi teabenõudjate poolt soovitud lepingute edastamine e-posti teel ei ole mõistlik ja eeldab vallavalitsuse poolt ebamõistlikku töö ümberkorraldamist. Kuna teabenõudjad ilmselgelt isegi ei tea, kas ja millises ulatuses neil soovitud lepinguid vaja on, siis on kõige mõistlikum viis neil soovitud teabega tutvumiseks vallavalitsuses kohapeal. Selleks on vallavalitsuse IT teenistus valmis tegema neile eraldi ligipääsu vallavalitsuse arvutis, mis on printeriga ühendatud.

Puudutatvalt Pumbajaama teel asuvate kinnistute võõrandamisega, andis vallavalitsus teabenõudjatele neid huvitavad vastused oma vastuskirjas. Arvestades käimasolevat detailplaneeringu menetlust ja lepingulisi läbirääkimisi, oli teabenõudjate huviks teada mitu kinnistut on Jõelähtme vald võõrandanud, millele juurdepääsuks kasutatakse Pumbajaama teed, mille väljaehitamise kohustuse on teabenõudjad Jõelähtme valla ees võtnud ning millest nad soovivad vabaneda. Seega said teabenõudjad soovitud info vallavalitsuse käest. Teabenõudjate poolne teabenõude sõnastus: vastavad vallavara käsutamist puudutavad haldusaktid, on ebamäärane ja selle all võivad teabenõudjad silmas pidada erinevaid otsuseid. Lisaks ei ole kohaliku omavalitsuse organite poolt tehtavad otsused munitsipaalvara kasutamiseks või käsutamiseks õigusteoreetiliselt üldjuhul haldusaktid vaid siseaktid, millel puudub mõju haldusvälistele isikutele. Õiguslikud tagajärjed haldusvälistele isikutele saavad üldjuhul alles ostu-müügi lepingu sõlmimisega, mis sõlmitakse ka tsiviilõigussuhtes, mitte haldusõigussuhtes.

Vallavalitsus vastas teabenõudjate pöördumisele sisuliselt ja vastavuses parima halduspraktikaga, mille kohaselt lähtutakse parimast arusaamast, mida teabenõudjad soovivad teada. Mistahes teabenõudjate rahulolematu vallavalitsuse vastusega ei tulene mitte saamatu jäänud vastustest või dokumentidest, vaid nende rahulolematusest kinnisvaraarenduse projekti vähese tulukusega ja soovimatusega täita valla ees endale võetud kohustusi Pumbajaama tee väljaehitamiseks.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

1. Juurdepääs avalikule teabele

AvTS § 1 sätestab selle seaduse eesmärgi, milleks on tagada üldiseks kasutamiseks mõeldud teabele (avalikule teabele) avalikkuse ja igäühe juurdepääsu võimalus, lähtudes demokraatliku ja sotsiaalse õigusi ning avatud ühiskonna põhimõtetest ning luua võimalused avalikkuse kontrolliks avalike ülesannete täitmise üle. Eeltoodust tulenevalt ei pea avaliku teabe küsimisel keegi põhjendama, miks ta mingit teavet soovib ning teabevaldajal pole õigust hinnata, kas küsitud teave on teabenõudjale vajalik.

AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave mis loodud või saadud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida asutuse valduses olevatest dokumentidest koopiaid või väljavõtteid. Sama paragrahvi lõike 2 kohaselt saab avalikule teabele juurdepääsu piirata üksnes seaduses sätestatud korras. Juurdepääsupiirangu alused on ära toodud AvTS §-s 35 ja valdkondade eriseadustes ning keeldumise alused on sätestatud AvTS §-s 23.

AvTS § 5 lg 1 punkti 1 kohaselt on teabevaldajateks ka kohaliku omavalitsuse asutused. Kuna vallavalitsused täidavad seadusest tulenevalt avalikke ülesandeid, siis on sisuliselt kogu vallavalitsuse valduses olev teave loodud või saadud avalikke ülesandeid täites ehk avalik teave avaliku teabe seaduse mõistes, millele saab juurdepääsu piirata üksnes seaduses sätestatud korras. Antud juhul puudub vaidlus selles, et teabenõudes küsitud teabe puhul on tegemist avaliku teabega.

AvTS § 45 lg 1 punktist 1 tulenevalt teostab Andmekaitse Inspektsioon teabevaldajate üle järelevalvet teabenõuetele vastamisel ja teabe avalikustamisel. Seega on antud juhul vaideesemeks teabenõudes soovitud dokumentide väljastamata jätmine. Kuna Andmekaitse Inspektsioon ei teosta järelevalvet märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse üle, siis ei anna inspektsioon ka hinnangut selgitustaotlusele vastamise osas.

2. Teabenõudele vastamine

Kuna Jõelähtme Vallavalitsuse puhul on tegemist teabevaldajaga avaliku teabe seaduse mõistes, siis on teabenõuetele vastamine tema seadusest tulenev kohustus.

Vaide esitajate poolt edastatud dokumentidest nähtub, et vaide esitajad on 13.02.2020 edastanud Jõelähtme Vallavalitsusele pöördumise, mis sisaldas nii teabenõuet kui selgitustaotlust. Teabenõude osas on vaide esitajad palunud Jõelähtme Vallavalitsusel edastada e-posti teel järgmiste dokumentide koopiad:

1. Pumbajaama teel valla poolt võõrandatud kinnistuid (vallavara käsutamist) puudutavad haldusaktid või viidata asukohale valla dokumendiregistris, kui juurdepääsu dokumentidele pole piiratud ning;
2. Jõelähtme valla ja arendajate vahel sõlmitud detailplaneeringu järgsete teede ja – rajatiste väljaehitamise kohustuse üleandmise lepingud perioodil mai 2016 – detsember 2019 (juurdepääsupiirangu osa palun katta).

2.1 Teabenõude esimese punkti täitmine

Esimese teabenõude punkti osas vastas vallavalitus, et *Pumbajaama tee 1, 3, 5 ja 1a võõrandamiseotsused on leitavad Jõelähtme valla avalikust dokumendiregistris, mis on kättesaadav valla veebilehel www.joelahtme.ee.*

AvTS § 20 punkti 3 kohaselt loetakse teabenõue täidetuks kui teabenõudjale on selgitatud võimalust tutvuda avalikustatud teabega. Sama seaduse § 22 sätestab, et avalikustatud teabe juurde juhatamisel tuleb edastada andmed taotletavale teabele juurdepääsu viisi ja koha kohta. Lisaks sätestab AvTS § 15 lg 1 punkt 1, et teabevaldaja on kohustatud teabenõudjale arusaadavalt selgitama teabele juurdepääsu korda, tingimusi ja viise.

Antud juhul on Jõelähtme Vallavalitsus teabenõude esimese punkti osas edastanud lingi valla veebilehele, mitte veebilehel avalikustatud dokumendiregistrile, kus dokumendid peaksid olema leitavad. Isegi kui arvestada seda, et veebilehel olev dokumendiregister peaks olema igale keskmisele arvutikasutajale leitav, siis ei saa eeldada, et teabenõudjad peaksid teadma, milliste märksõnade järgi on soovitud teave leitav, seda enam kui pole selgitatud, millistes dokumentides vastav teave leidub. Seega ei saa lingi lisamist asutuse veebilehele pidada teabenõudja juhatamiseks avalikustatud teabe juurde.

Vastuses inspektsiooni järelepärimisele on Jõelähtme Vallavalitsus teabenõude esimese punkti osas selgitanud järgmist: *„Nagu eeltoodust nähtub, siis ei ole võimalik üheselt aru saada, milliste dokumentide edastamist teabenõudjad soovivad. Kas kinnistute võõrandamise otsuseid, mis on tehtud peale 19.05.2016 või kõiki otsuseid. Kas vallavara käsutamist puudutavate haldusaktina võidakse silmas pidada Jõelähtme vallavara valitsemise korda, mis on üldse üldakt ja kättesaadav riigiteataja vahendusel. Kas soovitakse teavet, millised Pumbajaama teelt juurdepääsetavad kinnistud vald on võõrandanud (informatsioon, mis sai neile vastus tekstis edastatud) või soovitakse volikogu otsuseid kinnistute võõrandamise kohta, vallavalitsuse korraldusi enampakkumiste läbiviimise kohta või enampakkumise tulemusi fikseerivaid protokolle.“*

Eeltoodust tulenevalt, kui Jõelähtme Vallavalitsusel ei olnud vaide esitajate teabenõudest arusaadav, millist konkreetset dokumenti vaide esitajad oma pöördumises silmas pidasid, siis oli vallavalitsusel AvTS § 15 lg-st 4 tulenevalt kohustus võtta teabenõudjaga ühendust. Nimelt sätestab AvTS § 15 lg 4, et kui teabenõudest ei selgu, millisel viisil või millist teavet teabenõudja soovib, peab teabevaldaja teabenõude täpsustamiseks võtma teabenõudjaga viivitamata ühendust.

Seega tuleb Jõelähtme Vallavalitsusel vaide esitajate teabenõude punkti 1 osas uuesti läbi vaadata ja juhatada vaide esitajad dokumendiregistris avalikustatud teabe juurde, kas edastades lingid dokumendiregistris olevatele konkreetsetele dokumentidele või selgitades kuidas dokumendiregistrist on võimalik soovitud dokumente leida. Juhul kui vallavalitsusele ei olnud üheselt arusaadav, milliseid dokumente vaide esitajad teabenõudes silmas pidasid, siis tuleb vallavalitsusel teabenõude täpsustamiseks võtta vaide esitajatega ühendust.

2.2 Teabenõude teise punkti täitmine

Teabenõude teises punktis soovisid vaide esitajad Jõelähtme valla ja arendajate vahel sõlmitud detailplaneeringu järgsete teede ja – rajatiste väljaehitamise kohustuse üleandmise lepingud perioodil mai 2016 – detsember 2019.

26.02.2020 on vallavalitsus vaide esitajatele selgitanud järgmist: „*Teie poolt viidatud perioodil on Jõelähtme vald sõlminud kümneid sellekohaseid lepinguid. Avalike ülesannete täitmiseks sõlmitud lepingud on üldjuhul avalikud. Kuna nimetatud lepingud sisaldavad eraisikute kontaktandmeid, siis nimetatud kontaktandmete osas on kohalikul omavalitsusel kohustus lepingud tunnistada ametkondlikult kasutatavaks. Arvestades lepingute rohkust, siis võimaldame Teil nendega tutvuda Jõelähtme vallas kohapeal. Sellisel juhul on võimalik Teid huvitavad dokumendid välja printida või neist koopia teha ning üle kontrollida, et kolmandate isikute seadusega kaitstud andmed saavad kinni kaetud. Kohapeal tutvumiseks palume kokku leppida sobiv aeg vallasekretär Leho Kurega“.*

Eeltoodud vastusest ei nähtu, kui palju selliseid lepinguid on ning millise seaduse sätte alusel teabenõude täitmisest (vaide esitaja soovitud viisil) keeldutakse. Kuigi teabenõude vastusest ei nähtu, millisel alusel teabenõude täitmisest keeldutakse, võib siiski aimata, et keeldutud on AvTS § 23 lg 2 punkti 3 alusel põhjusel, et tegemist on suure mahuga, mis takistab vallale pandud kohustuste täitmist. Samas jääb teabenõude vastusest selgusetuks, milles suur maht seisneb ja kuidas see takistab vallale pandud ülesannete täitmist. AvTS § 23 lg 3 kohaselt tuleb teabenõude täitmisest keeldumise korral keeldumist ka põhjendada. Seda enam, et kui otsida valla avalikust dokumendiregistrist planeeringutega seotud lepinguid, annab dokumendiregister vastusena 56 dokumenti, millest 9-l juhul võib pealkirja järgi aru saada, et tegemist on detailplaneeringu järgsete teede ning tehnovõrkude ja-rajatiste väljaehitamise kohustuse üleandmise lepinguga.

Asjakohane ei ole ka valla viide, et avalike ülesannete täitmiseks sõlmitud lepingud on üldjuhul avalikud. Nõustun siinkohal valla selles, et kui leping sisaldab füüsiliste isikute isiklike kontaktandmeid, siis selliseid lepinguid dokumendiregistris ei avalikustada ning sellistele dokumentidele on kehtestatud juurdepääsupiirang. Andmekaitse Inspektsioon kontrollis teabenõudes toodud ajavahemiku otsingu vastusena saadud 56 lepingut ja tuvastas, et ühelgi lepingule ei võimaldata dokumendiregistri kaudu juurdepääsu (ei ole lisatud faili), sh juriidiliste isikutega sõlmitud lepingutele, millele ei ole kehtestatud juurdepääsupiirangut.

Jõelähtme Vallavalitsus on vastuses inspektsiooni järelepärimise selgitanud, et ilmselt on lepingutele dokumendiregistri kaudu juurdepääsu puudumisel tegemist tehnilise tõrkega, mille välja selgitamisega vallavalitsus tegeleb. Siinkohal juhin valla tähelepanu sellele, et enne kui

juhatada teabenõudjaid avalikustatud teabe juurde, tuleb kontrollida, kas teave on ikka avalikult kättesaadav.

Vastuses inspeksiooni järelepärimisele on Jõelähtme Vallavalitsus edastanud ka väljavõtte dokumendiregistri sisevaatest, mis on saadud planeeringutega seotud lepingute otsingu vastena vaidlusaluses ajavahemikus. Edastatud väljavõte sisaldab andmeid 79 dokumendi kohta. Ehk siis eeltoodust tulenevalt ei ole dokumendiregistri avalikus vaates kajastatud kõigi dokumendiregistris sisalduvate dokumentide andmeid. Telefonivestluses on vallasekretär selgitanud, et enamik nendest dokumentidest sisaldab ka vaide esitajate poolt soovitud teavet ning juba selle välja selgitamine on ajamahukas.

Andmekaitse Inspeksioon sellega siiski üheselt nõustuda ei saa, kuna edastatud väljavõttest nähtub, et enamik dokumente on dokumendiregistris digitaalselt olemas. Nõustun sellega, et 79 dokumendi läbivaatamine võib tavapärasest teabenõude täitmisest olla ajamahukam, kuid sellisel juhul on AvTS § 19 alusel võimalik pikendada teabenõude täitmise tähtaega kuni 15 tööpäevani. Seda enam, et dokumentidel peaks olema juba nende koostamisel/saamisel vajadusel kehtestatud juurdepääsupiirangud ning piiranguta dokumendid peaksid olema dokumendiregistri avalikus vaates avalikustatud.

Kui peale dokumentide läbivaatamist tõepoolest selgub, et enamik neist sisaldab vaide esitajate poolt soovitud teavet (kuna inspeksioonile on edastatud ainult dokumentide nimekiri, siis ei ole inspeksioonile teada, kas need dokumendid sisaldavad vaide esitajate poolt soovitud teavet), siis oli keeldumine põhjendatud suure mahu tõttu ning pakutud võimalus siiski dokumentidega tutvuda ei ole seadusega vastuolus. Seda põhjusel, et keeldumise asemel on pakutud võimalust siiski dokumentidega tutvuda. Küll aga ei saa pidada õiguspäraseks jätta teabenõue teabenõudjate poolt soovitud kujul täitmata, ilma põhjuseid välja toomata ning selle asemel pakkuda teabega tutvumise võimalust kohapeal. Siinkohal pean vajalikus selgitada, et AvTS § 17 lg 1 kohaselt tuleb teabenõue täita teabenõudja poolt soovitud kujul. Juhud, millal võib teabenõude täitmisest keelduda teabenõudja poolt soovitud kujul on ära toodud AvTS § 17 lg-s 2.

Eeltoodust tulenevalt tuleb Jõelähtme Vallavalitsusel ka teabenõude punkt 2 uuesti läbi vaadata ning välja selgitada kui paljud 79 dokumendist sisaldavad vaide esitaja poolt soovitud teavet. Juhul kui vallavalitsus keeldub teabenõude täitmisest suure mahu tõttu, siis tuleb vaide esitajatele selgitada, milles suur maht seisneb ja kuidas see takistab asutusele pandud ülesannete täitmist.

Väljaspool vaidemenetlust juhin Jõelähtme Vallavalitsuse tähelepanu ka sellele, et tulenevalt AvTS § 12 lg-st 1 tuleb dokumendiregistri avalikus vaates kajastada asutusse saabunud ja asutusest väljastatud dokumendid, asutuses koostatud õigusaktid ja sõlmitud lepingud. Seega ei ole õiguspärane olukord kus osade dokumentide metaandmed ei ole nähtavad dokumendiregistri avalikus vaates. Lisaks eeltoodule tuleb AvTS § 12 lg 4¹ kohaselt võimaldada dokumendiregistri kaudu juurdepääs dokumendiregistris registreeritud digitaalsetele dokumentidele, millele ei ole kehtestatud juurdepääsu. Kui piiranguta dokumentidele on võimaldatud dokumendiregistri kaudu juurdepääs, vähendab see ka teabenõuete esitamist ning lihtsustab teabenõuete täitmist. Seega tuleb Jõelähtme Vallavalitsusel viia oma dokumendiregister vastavusse seaduses sätestatud nõuetega.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson

peainspektor

peadirektori volitusel